

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 3889661
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

14 Haziran 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (84 Adet, 146 Sayfa)

AĞRI MİLLETVEKİLİ
SAYIN ABDULLAH KOÇ'UN
TBMM 7/63842 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli (IPCC), "İklim Değişikliği 2022: Etkiler, Uyum ve Kırılabilirlik" raporunu geçtiğimiz günlerde yayımlandı. 270 yazar ve 195 hükümet tarafından nihai hale getirilen raporda iklim değişikliğinin eko sistemler ve toplumlar üzerindeki etkileri, mevcut ve gelecekteki değişikliklere uyum sağlama kapasiteleri göz önünde bulundurularak incelendi. Raporda artan emisyonların insanlar ve çevre için oluşturduğu risklere dikkat çekilerek "iklim değişikliğinin insan refahı ve gezegenin sağlığı için bir tehdit oluşturduğu" vurgulandı.

Rapordaki bulgulara göre iklim değişikliği kaynaklı kayıp ve zararlar, daha fazla ısınma ile hızla artacak ve çoğu durumda insanların ve doğanın uyum sağlayamayacağı riskler yaratacak. Emisyonlar yalnızca şu anda planlanan oranda azaltılırsa, ortaya çıkan sıcaklık artışı gıda üretimini, su kaynaklarını, insan sağlığını, kıyı yerleşimlerini, ulusal ekonomileri ve doğal dünyanın çoğunun hayatta kalmasını tehdit edecek. Daha hızlı emisyon kesintileri bunu önlemenin tek yolu olacak. Ayrıca raporun ana bulguları arasında iklim değişikliğine uyumun, iklim değişikliğinden kaynaklanan riskleri azaltmanın yanı sıra insanların refahını da iyileştirebileceğinin altı çizildi ancak raporda buna yeterince kaynak sağlanmadığına da değinildi.

Raporda Türkiye'ye ilişkin bulgular da yer aldı. Aşırı sıcaklıkların Türkiye'de can ve önemli ekonomik kayba neden olacağına dikkat çekilerek Türkiye'nin aşırı hava olaylarına karşı Avrupa'nın en kırılgan ülkesi olduğu belirtildi. Raporda emisyonların önemli ölçüde azaltılması halinde dahi Avrupa'da aşırı sıcaklıklar sonucu gerçekleşen ölüm sayısının 2050 yılına gelindiğinde yılda 30 bin ölüme neden olacağı tespit edildi. Bu vakaların büyük kısmının Avrupa'nın, Türkiye'nin dahil olduğu bölgelerinde meydana gelmesi öngörüldü.

Su sıcaklıklarındaki artışın denizel biyolojik çeşitliliği de etkileyeceği belirtilen raporda özetle şu bulgulara yer verildi:

-Emisyonların düşük seyretmesinde dahi, Akdeniz balık türlerinin yaklaşık yüzde 10'unu kaybedecek. Bu sayı, sıcaklık artışının yüksek seviyede gerçekleşmesi durumunda yüzde 60'a yükselebilir.

-Deniz seviyesinin yükselmesi ve kıyı taşkınları, insan yaşamını, sahilleri ve tarihi alanları tehdit ediyor.

-Isınmanın artmasıyla Türkiye'de su varlığı azalacak.

-İstanbul, özellikle kuraklığa bağlı ekonomik kayıplar karşısında kırılgan durumda.

-Emisyonların yüksek olması durumunda, Beyşehir Gölü 2070 yılına gelindiğinde tamamen kuruyabilir.

-Artan su talebi ve daha kuru koşullar bir araya geldiğinde, Akdeniz Bölgesi'ndeki yeraltı su rezervleri tükenebilir.

-Türkiye, başka yerlerde meydana gelen aşırı olaylarının etkilerinden zarar görecektir.

Bu bağlamda;

1-Yukarıda tespit edilen ve "İklim Değişikliği Etkiler, Uyum ve Kırılganlık" raporuna da yansıyan bulgular ile ilgili Bakanlığınız herhangi bir girişimde bulunacak mıdır? Türkiye için öngörülen aşırı hava olaylarına karşı Avrupa'nın en kırılgan ülkesi olmasından kaynaklı ne gibi önlemler alınacaktır? Söz konusu iklim değişikliklerinden olumsuz etkilenmemek amacıyla Bakanlığınızın belirlemiş olduğu bir yol haritası var mıdır veya olacak mıdır?

2-Sosyal koruma programlarının (nakit transferleri, bayındırlık işleri programları ve sosyal güvenlik ağı gibi) yeniden yapılandırılması, kentsel ve kırsal toplulukların iklim risklerine karşı savunmasızlığının azaltabilmesi için ne gibi önlemler alınacaktır?

3-Bakanlığınız, ekosistemlerin korunması, restorasyonu ve sürdürülebilir yönetiminden, ağaçların çiftliklere entegre edilmesi, ürün çeşitliliğinin artırılması ve meralara ağaç dikilmesine kadar çok çeşitli stratejileri kapsayacak türden girişimlerde bulunacak mıdır?

4-Doğaya dayalı çözümlerin taşkın kontrol kanalları gibi mühendislik seçenekleriyle birleştirilmesinin, özellikle şehirlerde su ile ilgili ve kıyı risklerini azaltmaya yardımcı ve daha dayanıklı mahsul çeşitleri, gelişmiş hayvancılık veya güneş, rüzgâr enerjisi gibi daha iyi teknolojilere erişimin güçlendirilmesine dönük bir çalışmanız var mıdır veya olacak mıdır?

5-Herkes için sürdürülebilir, yaşanabilir bir geleceği gerçekleştirmek için emisyonları azaltmak, direnç oluşturmak, ekosistemleri korumak ve uyum ve kayıp ve hasarı ele almak adına öngörülebilir bir iklim programınız var mıdır? Şayet varsa bu programın içerik ve kapsamı nedir?

CEVAP

1-29.10.2021 tarihli ve 31643 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incelenmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına ve yeşil kalkınmaya yönelik plan, politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası çalışmaları yapmak, gerekli müzakereleri gerçekleştirmek ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak üzere Bakanlığımız bağlı kuruluşu İklim Değişikliği Başkanlığı kurulmuştur.

Aynı Kararname ile ayrıca, iklim değişikliğinin zararlı etkilerini önlemek için gerekli tedbirlerin alınması, bu konuda ülkenin şartlarına uygun politikaların belirlenmesi, kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşları arasında iş birliği ve koordinasyonun sağlanması amacıyla 11 bakanlık, kamu kurumları, özel sektör ve STK temsilcilerinden oluşan 22 üye ile temsil edilen İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu oluşturulmuştur.

Ulusal, yerel ve sektörel iklim değişikliğine uyum ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi, iklim değişikliğine neden olan sera gazı emisyonlarını ulusal ölçekte izlenmesi, kontrol edilmesi ve raporlanması, sera gazı emisyonlarının azaltımı konusunda sektörel politikaların belirlenmesi, uluslararası müzakere süreçlerinin takip edilmesi, uluslararası kuruluşlar ve sözleşmeler kapsamında ülkemizin yerine getirmekle yükümlü olduğu raporların hazırlanması, ulusal ve uluslararası finansman kaynaklarının araştırılarak ilgili paydaşların yararlanması ve kapasite geliştirilmesi çalışmalarına ivme verilmiştir.

2,3-"Ulusal İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı" hazırlanırken, eylem Planı geliştirme ve Eylemleri önceliklendirme metodolojileri doğrultusunda iklim değişikliğinin

toplumsal etkilerini yerelde tespit etmek ve etkilenebilir alanları öne çıkarmak amacıyla 11 ilde Katılımcı Etkilenebilirlik Analizi yapılmıştır. İklim değişikliğinin topluma etkilerinin tartışıldığı Türkiye'deki ilk çalışma olan bu analizle bu illerde "kimlerin, nerede, nasıl ve ne sıklıkta etkilendikleri" sorularına cevap aranmıştır. Bu bağlamda toplumun "alternatif geçim kaynaklarına geçiş" önerileri üzerinde durulmuştur.

Bakanlığımız tarafından 2019 yılında hazırlanan "İklim Değişikliği Ulusal İletişim Stratejisi ve Eylem Planı" ülke çapında iklim değişikliği hakkında toplumun farkındalığını herkesin anlayabileceği bir dil kullanarak bu yönde bilinç yükseltmek ve geniş bir çevreye (nihai yararlanıcılara) iklim değişikliği ile mücadelenin günlük hayatın bir parçası olduğu mesajını iletmeyi amaçlamıştır. İletişim Eylem Planının iskeleti, iletişimde toplumun tüm kesimleriyle birlikte gerçekleşecek ortak çabalara, diyaloga ve iş birliğine dayalı bir yaklaşım üzerine oturtulmuştur. Planda iklim değişikliği ile mücadeleden iletişim kurulması kritik ve öncelikli önem taşıyan özel hedef gruplar seçilmiş ve bu hedef gruplarına özgü iletişim mesaj ve araçlarının kullanılması öngörülmüştür. Plan iklim değişikliğinin etkilerinden olumsuz etkilenen hassas grupların risk profiline çıkarılmasının, seçilecek özel/alt grupların (Örneğin ekstrem sıcak hava dalgaları nedeniyle çoğalan deri kanserleri dikkate alındığında açık havada çalışan inşaat işçileri, tarlada çalışanlar, turizm işçileri vb. hassas risk grupları olarak tanımlanabilir) farkındalıklarının daha hızlı oluşmasına hem de etkilerin öncelikli olarak bertaraf edilmesine fırsat verebileceğini vurgulamıştır.

Türkiye'nin "2053 Net Sıfır Karbon Emisyon Hedefi" doğrultusunda iklim mevzuatı ve politikalarının altyapısını oluşturmak amacıyla tüm paydaşların (merkezi ve yerel kamu yönetimi, üniversiteler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları) katılımıyla 21-25 Şubat 2022 tarihleri arasında Bakanlığımız İklim Değişikliği Başkanlığınca düzenlenen Türkiye'nin ilk "İklim Şurası" kapsamında 7 Komisyon marifetiyle çok sayıda politika tavsiye kararları ve eylem önerileri kabul edilmiştir.

Şura'da iklim değişikliğinin toplumu ve sosyal kalkınmayı ve toplumun etkilenebilirliğini doğrudan ve kapsamlı olarak ele alan Komisyon; Göç, Adil Geçiş ve Diğer Sosyal Politikalar Komisyonu olmuştur. Komisyon, toplumun iklim değişikliğinden toplumsal etkilenebilirliğini ve uyumunu çeşitli sosyal belirleyiciler ve sosyal eşitsizlik (göç, yoksulluk, refah adaletsizliği, cinsiyet eşitsizliği vd.) unsurlarıyla birlikte ele alarak çalışmış ve bu yönde çok sayıda politika tavsiye kararı belirlemiştir.

4-Ülkemizin 11. Kalkınma Planı'nda Çevrenin Korunması başlığı altında "İklim değişikliğine uyumun sağlanması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ihtiyaçlar tespit edilerek çözüm önerileri belirlenecektir" hedefi bulunmaktadır.

Ayrıca, 2010 yılında yayımlanmış olan İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, proje kapsamında güncellenmektedir. Proje ile ülkemizde tarım, sanayi, enerji, ulaşım gibi sektörlerin ve toplumun iklim değişikliğinin etkilerine karşı direncinin artırılması amaçlanmaktadır.

5-Paris Anlaşması'nın uzun dönemli hedefi, sanayileşme öncesi döneme kıyasla küresel sıcaklık artışının 2°C'nin olabildiğince altında (mümkünse 1.5°C seviyesinde) tutulması çabalarına katkı sağlamak amacıyla Bakanlığımız Türkiye'nin Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planı çalışması başlatmıştır.

Bununla birlikte, 29/10/2021 tarihli ve 31643 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 85 numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu (İDUKK) kurulmuştur. Koordinasyon kurulunun görevi, iklim değişikliği ile ilgili plan, politika, strateji ve eylemleri belirlemek ve değerlendirmek olarak tanımlanmıştır. Koordinasyon kurulu, Çevre, Şehircilik ve

İklim Değişikliği Bakanının başkanlığında, İklim Değişikliği Baş müzakerecisi, Dışışleri Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bakan yardımcıları, Strateji ve Bütçe Başkanı, Yükseköğretim Kurulu Başkanı, İklim Değişikliği Başkanı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanı, Türkiye Çevre Ajansı Başkanı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı, Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği Başkanı, Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği Başkanı, Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı olmak üzere yirmi iki üyeden oluşmaktadır. Dolayısıyla, iklim değişikliği politikaları bağlamında tüm sektörlerle etki edecek politika ve stratejilerin Koordinasyon Kurulu vasıtasıyla şekillendirilmesi planlanmaktadır.